

Oglasnik

lavantinske škofije.

Vsebina. 51. Posvetitev človeškega rodu presv. Srcu Jezusovemu ob sklepu svetega leta 1925. — 52. Našim duhovnikom. (V zadevi ženske mode). — 53. Vloga episkopata na ministrstvo ver v zadevi draginjskih doklad duhovnikov. — 54. Naznanilo po uradniškem zakonu prevedenim cerkvenim uslužbenecem. — 55. Takse v zadevi izstopa iz vere. — 56. Slovstvo. — 57. Seznam najnovjših prepovedanih knjig. — 58. Osebna naznanila.

51.

Posvetitev človeškega rodu presv. Srcu Jezusovemu ob sklepu svetega leta 1925.

Sveti oče Pij XI. so dne 17. oktobra 1925 dali razglasiti¹⁾ svojo željo, da naj se ob sklepu tekočega svetega leta, dne 31. decembra 1925, posveti človeški rod presv. Srcu Jezusovemu s spodaj priobčeno molitvijo.

V posebnem apostolskem pismu bodo sveti oče izdali še posebna tozadevna naročila, ki se bodo pravčasno naznanila Dušnim pastirjem. Za sedaj se objavi posvetivna molitev, da se posvetitev dobro pripravi in in svojedobno tem slovesneje izvrši.

Posvetivna molitev.²⁾

Presladki Jezus, Zveličar človeškega rodu, ozri se na nas, ki v globoki ponižnosti klečimo pred tvojim oltarjem. Tvoji smo, tvoji hočemo biti. Da bi pa mogli biti s teboj trdno sklenjeni, glej, zato se danes vsak izmed nas radovoljno posveti tvojemu presvetemu Srcu.

¹⁾ Acta Apostolicae Sedis, 2. Nov. 1925. Ann. XXVII. Num. 13. pag. 541 sq.

²⁾ Besedilo je razen nekaterih dostavkov isto kakor pri posvetivni molitvi Leona XIII., s katero se je vesoljni svet posvetil presv. Srcu Jezusovemu 9. junija 1899.

Tebe mnogi niso nikdar poznali, mnogi pa so tvoje zapovedi zaničevali in te zavrgli. Usmili se ob njih, dobrotljivi Jezus, in potegni vse k svojemu presvetemu Srcu. Kralj bodi, Gospod, ne samo vernih, ki niso nikdar odpadli od tebe, temveč tudi izgubljenih sinov, ki so te zapustili; daj, da se skoraj vrnejo v Očetovo hišo, da ne poginejo uboštva in lakote. Kralj bodi tistih, ki jih slepi verska zmeta ali loči razkol, in pokliči jih nazaj v zavetje resnice in k edinosti vere, da bo kmalu en hlev in en pastir. Kralj bodi tudi vseh tistih, ki živé v zmoti poganstva ali mohamedanstva; reši jih iz teme in privedi jih k luči in v božje kraljestvo. Ozri se s svojimi usmiljenimi očmi na sinove onega rodu, ki je bil toliko časa izvoljeni narod, in kri, ki je bila nekdanj nanj klicana, naj se zlije zdaj tudi nanje kot odrešenja in življenja kopelj.

Daj, Gospod, svoji Cerkvi varno in blagonosno prostost; daj vsem narodom red in mir; daj, da se bo od kraja do kraja zemlje razlegal en glas: Bodi hvala božjemu Srcu, ki nas je rešilo, slava in čast mu vekomaj! Amen.

52.

Našim duhovnikom.

(V zadevi ženske mode).

Vem, da Vam je bilo dostikrat težko pri srcu ko ste morali tuintam — še celo v skrajni pogorski vasici opazovati, da je, žal, tudi tja že segla nedostojna ženska moda, kakršna se bogato šopiri tudi po naših mestih. In kar je še gorje, celo poštene kristjane pristopajo k mizi božji v nedostojni obleki. Ko smo bili letos na rimskem romanju, smo v štirih bazilikah opazovali nalašč za to najete nadzornike, ki nedostojno oblečenih žensk niso pustili v cerkev. Videli smo tudi na posameznih cerkvah poseben opomin, ki naznanja, da nespodobno oblečene ženske ne smejo v cerkev, celo

pa ne k obhajilni mizi. Stvar je prišla v pogovor tudi oktobra meseca ob škofijski konferenci za našo državo v Zagrebu. Sklenili smo, da naj se pritrudi na vrata vsake župne cerkve opomin s temle besedilom:

Ženska mora v hišo božjo prihajati dostojno oblečena in s pokritim vratom, ker nedostojnost v obleki, ki jo moramo vedno in na vsakem kraju obsojati, zlasti žali svetost cerkve, izključuje od obhajilne mize, pohujšuje vernike in izziva strašne kazni božje.

Ko torej vdobite, vsak za svojo župno cerkev, tak natisnjen opomin, pritrдите ga na cerkvena vrata

in pojasnite ljudstvu, zakaj se je to zgodilo, hkrati pa ga z vso resnobo opominjajte, naj opusti nedostojno nošo, s katero se bliža poganskim šegam, ki človeka tirajo v časno in večno pogubo.

Pozdravlja in blagoslavlja Vas v Gospodu vdami

† Andrej s. r.
škof lavantinski.

V Mariboru, dne 18. nov. 1925.

53.

Vloga episkopata na ministrstvo ver v zadevi draginjskih doklad duhovnikov.

V Zagrebu zbrani nadškofje in škofje so poslali ministrstvu ver (Katoliški oddelek) v Beogradu vlogo naslednje vsebine:

Gospod minister! V „Službenih Novinah“, št. 171. — XXXIV., je končno vendar izšla že dolgo pričakovana naredba glede draginjskih doklad svečeništvu vseh v državi priznanih konfesij.

Hotelo se je s tem v gmotnem oziru pomagati duhovnikom v dušnem pastirstvu, a faktično ta naredba ne odgovarja niti potrebam, niti željam svečeništva v splošnem, kaj šele onim katoliškega. Za katoliške duhovnike je ta naredba krivična in žaljiva, za nekatere (v Dalmaciji, Senjski škofiji) je celo pogubna.

Ta naredba je krivična, ker dela razliko med duhovništvom, ki živi v istem kraju in v istih okoliščinah, kakor n. pr. v čl. 2. med duhovniki pravoslavja (IV. razred) in duhovniki drugih veroizpovedanj (VI. razred) v Sremu, in ker dela izjemo od načel v enem kraju, v drugem pa ne, n. pr. čl. IV. točka 2.

Žaljiva in ponižujoča je ta naredba za katoliške dušne pastirje, ker imajo vsi naši župniki in kapelani izobrazbo klasične gimnazije in štirih letnikov bogoslovja z vsemi tozadevnimi in mnogi še s posebnimi župnijskimi izpiti, a jim naredba diktira dohodke, manjše kakor zadnjemu strežniku. Poleg tega govori o temeljni plači v kronah, torej nekakih 45 do 70 Din. mesečno z malimi dokladami, v različnih krajih 6 do 25 Din. dnevno in še to vedno le pod pogoji, kar se drugače ne izvaja pri nobenem drugem javnem uslužbencu.

Ta naredba ne izboljšava, ampak slabša materialno stanje večine dušnih pastirjev, ker jim odreka celotno ali deloma dohodke, ki so jih do sedaj uživali.

Gospod minister! Župnije, ki imajo manj kot 200 števil, so ustanovljene po zakonu, sporazumno med cerkveno in državno oblastjo. Župniki morajo imeti isto kvalifikacijo, kakor oni na večjih in velikih župnijah in imajo iste dolžnosti kakor ti. Večkrat so to starejši in fizično slabši možje, njihove župnije pa osamljene in revne. Nerazumljivo je, da jim naredba odreka doklade, ki bi jih bili ravno oni bolj potrebni, ko drugi, ker so njihovi morebitni krajevni dohodki minimalni, ali jih pa sploh ni. Tudi okraji in oblasti niso jednake, a vendar ni razlike med dokladami srezkih poglavarjev in velikih županov.

Ta naredba ukinja doklade za očeta in mater, urejuje pa družinske doklade. A katoliški duhovnik nima družine. Pri sebi ima le očeta in mater, sestro ali nečakinjo, ali drugo sorodnico, da mu gospodinja. Marsikateri je pa primoran, da ima za gospodinjka opravila služkinjo, ki ji mora dajati mesečno plačo, višjo kot je njegov zaslužek. Če že naredba ne pri-soja prvotne draginjske doklade za očeta in mater tisti osebi, ki gospodinja katoliškemu duhovniku, ampak jo ukinja, potem je smešno, da sploh govori o draginjski dokladi za družino katoliškega duhovnika.

Nezaslišano je, da javna uprava za negotov čas, dokler ne uvede nove naredbe, ustavlja duhovništvu prejšnjo doklado, tako da bi zlasti upokojenci morali živeti od mesečnih 45 do 70 Din.

Ni čuda, ampak povsem naravna posledica in psihološko razumljivo je, da je naredba, posebno v krajih, kjer je dušni pastir navezan samo na svojo temeljno plačo in doklade, izzvala splošno ogorčenje in da obupani duhovniki v boju in skrbi za vsakdanji kruh mislijo na novo existenco pri kakršnem koli poslu, bodisi tudi pri ročnem delu. To ogorčenje naših duhovnikov še raste vsled govoric, ki se širijo v javnosti, kako da je došlo do te naredbe.

Po vsem tem, gospod minister, je očitno, da nova naredba ne izboljša materialnega stanja katoliškega duhovništva, ki je po pravici razočarano in žalostno. Saj ni moglo niti slutiti, da bo za svojo nacionalno in kulturno delovanje v prošlosti in sedanosti v narodni državi dobivalo tako priznavanje in povračilo. S ponosom more katoliško duhovništvo poudarjati, kar ne more noben drug stan, da so katoliški škofje in duhovniki bili vedno v prvi vrsti in v največjem številu pri vsakem pravem domovinskem delu, tako na kulturnem polju, kakor tudi v borbi za politične pravice in za svobodo naroda. Samo zloba in strast more temu oporekati.

Radi tega in z ozirom na svoj poklic in socialni položaj katoliško duhovništvo po vsej pravici zasluži, da sprejema za izvrševanje svojih težkih dolžnosti primerno nagrado, kar se dosedaj še ni zgodilo in se tudi z omenjeno naredbo ni doseglo.

Če bi ne bili že prej o vsem tem poučeni, počile bi nas bile sedaj spomenice in prčšnje za pomoč, ki so dospele na našo konferenco v Zagreb od raznih duhovniških udruženj, kakor tudi od posameznikov iz vseh krajev naše države.

Zato se katoliški nadškofje in škofje iz cele države, zbrani na letošnji konferenci v Zagrebu, obračajo v svojem kakor tudi v imenu celokupnega katoliškega klera na Vas, gospod minister, in Vas prosijo:

1. Da se v naredbi o duhovniških dokladah za katoliške duhovnike ukine člen, ki se ozira na število hiš v župniji.
2. Da se namesto družinske doklade prizna katoliškemu duhovniku doklada za sorodnike (očeta, mater, sestro, sestrično, nečakinjo), ki stanujejo pri njem in za katere mora on skrbeti.
3. Da ostane v veljavi 9. člen prejšnje naredbe, po katerem je bil minister ver pooblaščen, dajati potrebnim duhovnikom izredne podpore.
4. Da se dnevna doklada duhovnikom določi na 30 Din.
5. Da se dosedanje kronske plače spremenene v dinarske.

Gospod minister! To so zahteve najelementarnejšega čuvstva pravice in človekoljubja. Končno Vas,

gospod minister, opozarjamo še na našo spomenico z dne 21. avgusta tega leta, števil. 157. Pr., v kateri smo stavili predlog o začasni ureditvi temeljne plače našega duhovništva.

Iz konference katoliškega episkopata v kraljevini S. H. S. V Zagrebu, dne 17. oktobra 1925.

Podpisan: Nadškof Dr. Anton Bauer kot predsednik škofijske konference.

54.

Naznanilo

po uradniškem zakonu prevedenim cerkvenim uslužbencem.

Vsled dopisov katoliškega oddelka v Ministrstvu ver z dne 14. septembra 1925 V. K. br. 3798 in z dne 16. septembra 1925 V. K. br. 3906 se cerkvenim uslužbencem, ki so po uradniškem zakonu iz leta 1923 prevedeni, naznani naslednje:

I. Prevedenci, ki imajo na podlagi legitimacije 50 % popust na železnicah, uživajo isto ugodnost za

voznje ob dalmatinski obali na ladjah „Dubrovačke parobrodske plovitbe“.

II. Za napredovanje v višjo stopnjo osnovne plače v triletnih presledkih je treba vlagati na katoliški oddelak Ministrstva ver naslovljene prošnje, katerim je priložiti: 1) overovljeni prepis odloka o poslednji ureditvi plače; 2) potrdilo pristojne duhovne oblasti o nepretrgani triletni službi po izdanju navedenega odloka. — Prošnja in priloga so kolkovine proste.

55.

Takse v zadevi izstopa iz vere.

Ministrstvo financ, generalna direkcija posrednjih davkov, oddelek za takse, je dne 29. septembra 1925 št. 5588 izdalo naslednje pojasnilo:

Ako se s prošnjo zahteva odobrenje izstopa iz katerekoli veroizpovedi in se vsled te prošnje tudi

odločuje, ali se odobrenje da ali ne, se za tako prošnjo plača taksa po točki f tar. post. 324. v znesku 10, 30 ali 100 Din. (Oglasnik lav. škofije, 1924, št. VII. odst. 41). Ako pa se izstop le prijavi, ne da bi bilo treba čakati na odobrenje, se za takšno prijavo plača taksa po tar. post. 1. v znesku 5 Din.

56.

Slovstvo.

Sveto pismo novega zakona. Prvi del: Evangeliji in Apostolska dela. Po naročilu dr. Antona Bonaventura Jegliča, ljubljanskega škofa, priredili dr. Fr. Jerè, dr. Gr. Pečjak, dr. A. Snoj. Ljubljana, 1925. Izdala Bogoslovna akademija. Knjiga 7. Založilo Katoliško tiskovno društvo.

Prireditelji tega prevoda svetega pisma so z dopisom od 16. novembra 1925 prosili, da bi se njihovo delo priporočilo v škofijskem listu. Na merodajnih mestih je prevod dobil gledé načel, po katerih je prirejen, glede besedila in oblike priznanje in pohvalo. Znameniti bibliacist P. Leopold Fonck D. J. je povzročil, da je v glasilo papeškega biblijskega instituta, „Biblica“ (6, 1925), prišla ocena (prof. Th. Spačil D. J.), ki novo knjigo najbolje brani proti ugovorom ter priporoča. Glasi se tako le:

„Apud Slovenos exsistebant quidem versiones S. Scripturae, quae tamen neque linguam sat accuratam et elegantem habebant neque originali textui satis concordabant.

Auctores praesentis operis sibi pro scopo proposuerunt versionem conficere, quae accurata et pulchra lingua slovenica originale textum, quantum possibile, fideliter redderet.

Praemittitur versioni praefatio, in qua de indole et momento S. Scripturae agitur et regulae quaedam seu principia, quibus auctores in versione conficienda

dirigebantur, proponuntur (p. V–IX); brevis item introductio in Evangelia et Actus Apostolorum p. X–XIV habetur. In fine libri additur brevis conspectus vitae Iesu Christi iuxta quatuor Evangelia (p. 411–421), et index pericoparum evangelicarum quae singulis Dominicis et festis anni ecclesiastici leguntur (p. 422–430).

Ex principiis, quibus auctores in versione hac usi sunt, haec desumimus: Fundamenti instar erat ipsis textus originalis graecus, quem unice respiciebant in iis locis, ubi versio Vulgata minus clara vel accurata est et manuscripta graeca inter se concordant. Ubi autem manuscripta discrepant, ex versione Vulgata rem decidebant, et si adhuc dubium remanebat, ad criteria interna recurrerant.

Quantum diiudicare potuimus, auctores versionis duplicem scopum sibi praefixum plene obtinuerunt et principia assignata ubique fideliter secuti sunt. In adnotationibus plerumque sententiam communem doctorum sequuntur. Hinc inde aliquis forsitan adhuc unius alteriusve loci minus noti declarationem in adnotatione desiderabit; item alicui forsitan non placebit in textum versionis ipsum quaedam verba declarativa (licet rarissime) addita esse.

Ceterum versio haec, iam a duobus episcopis slovenis explicite approbata et laudata, certe magnae erit utilitati, et cum gaudio liber hic, cuius etiam externus apparatus forma egregia praestat, ab omnibus excipietur.“

Novi prevod priporoča tudi škofijski, oziroma nadškofijski ordinariat v Ljubljani in Gorici.

Žena s solncem. Štirinajst govorov o Mariji — dr. Mihael Opeka. — Cena: Din. 18.—

Pod tem zaglavjem roma po svetu nov zvezek cerkvenih govorov v čast preblaženi Devici Mariji. Z veseljem smo sprejeli vse prejšnje, a s tem, se zdi, smemo biti najbolj zadovoljni. Vsebina kakor oblika sta tako prikupni, da ko začneš čitati, ne moreš odložiti knjige, dokler nisi vse prelistal. Naj zadostuje, da samo omenimo, pod katere naslove je pisatelj položil svoje govore: 1. Mati božja. 2. Sveta devic Devica. 3. Brez gréha Adamovega. 4. Brez vsakega gréha. 5. Milosti polna. 6. V nebesa vzeta. 7. Mati naša. 8. Posredovavka vseh milosti. 9. Pribežališče grešnikov. 10. Pomoč kristjanov. 11. in 12. Češčena bodi kraljica. 13. Slavni dnevi. 14. Za vzorom. — Te knjige ni treba priporočati. Se sama priporoča.

Serbokroatische Sprachlehre. Regeln und Übungen für Schul-, Privat- und Selbstunterricht von Dr. Josef Ivanić. — Wien, 1926. — Pod tem naslovom je izšla lepo opremljena, obsežna knjiga v vel. 8° s 487 stranmi, namenjena v prvi vrsti nemškim gojencem konzularne akademije na Dunaju, potem pa vsem, ki so vešči nemščine in si želijo pridobiti teoretično in praktično znanje srbohrvatskega jezika. Izčrpna teorija o glasovih in črkopisu (v latinici in cirilici), o sklanjatvi, spregatvi in nepregibnicah, o tvorbi besed in skladnji stavkov je prepletena z mnogimi, iz vsakdanjega življenja vzetimi zgledi, berili in pogovori. Proučevanje srbohrvaščine na podlagi te slovnice ne bo utrudljivo, ampak mično in zanimivo. Na prošnjo pisateljevo se delo naznani in priporoči čč. duhovščini. Dobi se tudi v knjigarni L. Hartmann v Zagrebu. Cena 12.50 šilingov, približno 100 Din.

57.

Seznam najnovejših prepovedanih knjig.¹

„Suprema Sacra Congregatio S. Officii“ je v sejah dne 1. in 22. julija t. l. prepovedala branje naslednjih knjig, ki jih ponujajo knjigarne tudi v naših krajih:

I. Dr. Johannes Hehn, Die biblische und die babylonische Gottesidee. Die israelitische Gottesauffassung im Lichte der altorientalischen Religionsgeschichte.

Isti pisatelj: Wege zum Monotheismus. Festrede zur Feier des dreihunderteinunddreißigjährigen Bestandes der Universität zu Würzburg.

II. Dr. Jos. Wittig-ovi spisi, in sicer:

1. Die Erlösten (v listu „Hochland“ 1922/3, zvezek 7. str. 1—26). 2. Meine „Erlösten“ in Buße, Kampf und Wehr. 3. Herrgottswissen von Wegrain und Straße. Geschichten von Webern, Zimmerleuten und Dorfjungen. 4. Das allgemeine Priestertum. 5. Die Kirche als Auswirkung und Selbstverwirklichung der christlichen Seele. (Pod 4. in 5. navedena sestavka se nabajata v zbirki: Ernest Michel, Kirche und Wirklichkeit, ein katholisches Zeitbuch.) 6. Leben Jesu in Palästina, Schlesien und anderswo (knjigarna Kösel-Pustet).

¹ Acta Apostolicae Sedis, 1925. Num. 10. pag. 378 sq.

58.

Osebna naznanila.

Imenovanje. G. Franc Ks. Osterc, kancelist in ekspeditor v tukajšnji šk. ordinariatski pisarni, je imenovan za profesorja na drž. ženskem učiteljsku v Mariboru (s 1. novembrom) in titl. g. dr. Franc Kovačič, kn. šk. duhovni in konzistorijalni svetovalec, pa za zaupnika spomeniškega urada za cerkveno umetnost v Mariboru (z 10. novembrom 1925).

Službe v šk. ordinariatski pisarni je bil s 1. novembrom t. l. razrešen g. Franc Ks. Osterc; na to mesto je bil istočasno nastavljen g. Evgen Lorger kot kancelist in ekspeditor.

Umeščeni so bili gospodje: Franc Štiglic, provizor pri Sv. Martinu ob Dreti, kot župnik istotam (11. oktobra 1925); Janez Oblak, kapelan pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, kot župnik pri Sv. Lavrenciju na Pohorju in Ferdinand Pohraški, kapelan pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, kot župnik v Trbonju (1. decembra 1925).

Postavljen je bil frančiskan o. Mihael Pribožič za upravitelja župnije Sv. Peter na Kronske gori (1. novembra 1925).

Nastavljeni so bili gospodje: Janez Hauptman, vp. župnik s Pernic, pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, Anton Šomrèk provizor pri Sv. Lavrenciju na Pohorju, kot kapelan na Vranskem in deficient Martin Vrzèlak kot kapelan pri Sv. Lavrenciju na Pohorju (1. decembra 1925).

Prestavljen je bil gospod kapelan Ignacij Brvar iz Vranskega k Sv. Benediktu v Slov. goricah (1. decembra 1925).

Umrlí so gospodje: Deficient Anton Peršuh pri Sv. Lavrenciju na Dravskem polju dne 12. oktobra 1925, v 36.; deficient Janez Topolnik v Murski Soboti dne 20. oktobra 1925, v 54., vp. župnik z Mute Jožef Probst v Gradcu dne 8. novembra 1925, v 80. in Janez Kozinc, župnik na Šljivnici pri Celju, dne 21. novembra 1925, v 74. letu svoje starosti.

Lavantinski škofijski ordinariat v Mariboru,

dne 5. decembra 1925.